

Приложение № 1

към чл. 16 от Наредба за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието¹

Частична предварителна оценка на въздействието ²	
Институция: Министерство на финансите	Нормативен акт: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка
За включване в законодателната програма на Министерския съвет за периода:	Дата: 01-15.12.2022 г.
Лице за контакт: Снежанка Колева	Телефон и ел. поща: 02 / 9859 2406; e-mail: s.koleva@minfin.bg
<p>1. Проблем за решаване:</p> <p>С предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка (БНБ) се цели да се обезпечи правото на защита на членовете на Управителния съвет на БНБ, освен управителя на БНБ, в случай на предсрочно освобождаване. Обезпечаване на това право на защита е свързано и с преодоляване на правните несъответствия, отчетени в Доклада за конвергенция на Европейската централна банка (ЕЦБ) за 2022 г., както и в предходни доклади, и отразяване на изискванията на законодателството на Европейския съюз (ЕС) към регулаторната рамка за Българската народна банка.</p> <p>Към настоящия момент, съгласно действащата правна рамка само управителя на БНБ има възможност да отнесе решението за предсрочно прекратяване на правомощията му за разглеждане пред Съда на Европейските общности на основание чл.14.2 от Устава, въведен с чл. 14, ал. 3 от Закона за БНБ. По отношение на останалите членове на Управителния съвет на БНБ, тъй като актовете на Народното събрание, съответно на Президента на Република България подлежат единствено на контрол за конституционосъобразност, към настоящия момент не се предвижда възможност за съдебен контрол на актовете за предсрочно освобождаване. Една от констатациите на ЕЦБ за несъответствие на националното законодателство в Доклада за конвергенция на Европейската централна банка (ЕЦБ) за 2022 г., както и в предходни доклади, по отношение на независимостта на централната банка (в частност персоналната независимост) е насочена именно към невъзможността на членовете на Управителния съвет да обжалват решението за освобождаването си пред независим национален съд.</p> <p>Отстраняването на правни несъответствия, констатирани в Докладите за конвергенция на ЕЦБ и на Европейската комисия за 2020 г. е една от мерките в Плана за действие, включващ мерки за изпълнение на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към Валутния механизъм II (ERM II). Докладите за конвергенция се изготвят от ЕЦБ и ЕК на основание чл. 140 от Договора за функциониране на ЕС (Договора) и включват оценка на икономическото сближаване и преглед на съответствието на националното законодателство на държава членка с</p>	

¹ Приета с ПМС № 301 от 14.11.2016 г. Обн. ДВ. бр.91 от 18 ноември 2016 г., изм. ДВ. бр.5 от 17 януари 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 29 септември 2020 г.

² Образецът на частична предварителна оценка на въздействието е в сила от 1 януари 2021 г.

дерогация (държава членка, която не е приела еврото) от една страна, и от друга - с чл. 130 и чл. 131 от Договора и Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (Устава).

При отчитане на оценката и препоръките конкретно в Доклада за конвергенция на ЕЦБ (както в този за 2022 г., така и в предходни доклади) в законопроекта са предложени изменения в Закона за Българската народна банка и Закона за предотвратяване на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ), свързани с укрепване независимостта на централната банка – в частност персоналната независимост. С предложените промени се предлага да бъде предвидена процедура, съгласно която основаниято за предсрочно освобождаване на подуправител или друг член на Управителния съвет, с изключение на управителя, да се установява с решение на Управителния съвет на БНБ, прието по определен от него ред. Предлага се с решението на Управителния съвет на БНБ да се спира изпълнението на правомощията на члена на Управителния съвет на БНБ, чието освобождаване се предлага. Съгласно предложените промени в законопроекта, решението на управителния съвет подлежи на оспорване пред Върховния административен съд в 7-дневен срок. Върховният административен съд се произнася в 14-дневен срок от постъпване на жалбата с решение, което е окончателно. Влязлото в сила решение се изпраща на компетентния орган по чл. 12 за предсрочно освобождаване.

С приемането на предложените изменения ще се гарантира от една страна правото на защита на членовете на Управителния съвет на БНБ, освен управителя, и от друга тяхната независимост, като се предвиди те да имат достъп до ефикасни правни средства за защита и възможността за съдебен контрол за законосъобразност на основанията в процедурата за тяхното предсрочно освобождаване.

На следващо място, отново във връзка с констатацията на ЕЦБ, свързана с персоналната независимост на членовете на управителния съвет на БНБ, с преходна разпоредба от законопроекта се предлага и изменение в чл. 80, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество. Цитираната разпоредба предвижда, че установяването на конфликт на интереси с влязъл в сила правен акт е основание за освобождаване от длъжност, освен ако в Конституцията или Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка е предвидено друго. С предложеното допълнение се цели постигане на правна сигурност, като се реферира и към специален закон, какъвто в случая е Закона за Българската народна банка. Предложеното допълнение има характера на уточнение, тъй като основанията за освобождаване, предвидени в Закона за Българската народна банка напълно съответстват на Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка, който и към момента фигурира в действащата разпоредба на чл. 80, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

По отношение на държавите членки с дерогация е налице задължение за пълно отразяване на изискванията на законодателството на ЕС в правната рамка, приложима по отношение на централната банка, което може да се осъществи чрез извършване на съответните необходими законодателни изменения в Закона за Българската народна банка и Закона за предотвратяване на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество.

Със законопроекта не се предлагат промени по отношение правната интеграция на централната банка в Евросистемата и адаптиране на националното законодателство към изискванията на законодателството на ЕС с оглед бъдещото въвеждане на еврото, доколкото тези промени ще бъдат предмет на допълнителни промени в правната рамка, които следва да бъдат подготвени и да влязат в сила към датата на приемане на еврото.

Законът за Българската народна банка не попада в хипотезата на чл. 22, ал. 2 от Закона за нормативните актове, поради което не е извършена последваща оценка на въздействието на нормативния акт.

2. Цел:

С приемането на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка се цели установяване на ефективен механизъм за защита на членовете на Управителния съвет на БНБ, освен управителя, при предсрочно освобождаване.

С въвеждането на този механизъм се цели и отстраняване на несъответствията, констатирани в Докладите за конвергенция на ЕЦБ и привеждане на националното законодателство в пълно съответствие със законодателството на ЕС.

Посочените цели ще бъдат постигнати посредством:

1.1. Предвиждане на процедура, съгласно която основанието за предсрочно освобождаване на подуправител или друг член на управителния съвет, с изключение на управителя, да се установява с решение на управителния съвет на БНБ, прието по определен от него ред и механизъм за обжалване на решението на управителния съвет на БНБ за установяване на наличие на основание за предсрочно освобождаване на подуправител или друг член на управителния съвет пред Върховния административен съд;

1.2. Уточнение в чл. 80, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, с което се предвижда, че установяването на конфликт на интереси с влязъл в сила правен акт е основание за освобождаване от длъжност, освен ако в Конституцията или Устава на Европейската система на централните банка и Европейската централна банка е предвидено друго.

3. Заинтересовани страни:

Заинтересованите страни могат да бъдат основно обособени в следните категории:

Преки заинтересовани страни:

- Държавни органи и институции, в т.ч. основно:
БНБ, Върховен административен съд

4. Варианти на действие по посочения проблем. Анализ на въздействията:

Вариант 0 „Без действие“:

Описание:

Вариант за действие 0 „Без действие“:

При този вариант националната нормативна уредба ще продължи да не отразява изискванията на законодателството на ЕС и докладите на ЕЦБ за конвергенция ще продължават да съдържат негативни становища за България и констатации за правни несъответствия, тъй като България е държава членка с дерогация и следва да спазва всички изисквания за привеждане на законодателството си в съответствие съгласно чл. 130 от Договора.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се очакват положителни въздействия от изпълнението на Вариант 0.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на Вариант на действие 0 „Без действие“ ще има негативно въздействие, което се изразява в липсата на отстраняване на констатираните правни несъответствия, с оглед на което националната нормативна уредба ще продължи да не отразява изискванията на законодателството на ЕС и докладите на ЕЦБ за конвергенция ще продължават да съдържат негативни становища за

България и констатации за правни несъответствия, тъй като България е държава членка с дерогация и следва да спазва всички изисквания за привеждане на законодателството си в съответствие съгласно чл. 130 от Договора.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не се очакват.

Административна тежест:

Не се очаква промяна.

Вариант за действие 1 – приемане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка.

При този вариант на действие ще се гарантира постигане на целите, посочени в т. 2, като особено внимание следва да се обърне на отстраняване на констатирани в Докладите за конвергенция правни несъответствия и пълното отразяване на изискванията на законодателството на ЕС в регулаторната рамка за централната банка.

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка предвижда следните изменения в насока персонална независимост:

- ✓ Предвижда се основанието за предсрочно освобождаване на подуправител или друг член на управителния съвет, с изключение на управителя, да се установява с решение на управителния съвет на БНБ, прието по определен от него ред. С решението на Управителния съвет на БНБ да се спира изпълнението на правомощията на члена на управителния съвет на БНБ, чието освобождаване се предлага. Решението на управителния съвет да подлежи на оспорване пред Върховния административен съд в 7-дневен срок, а съдът да се произнася в 14-дневен срок от постъпване на жалбата с решение, което е окончателно. Влязлото в сила решение се изпраща на компетентния орган по чл. 12 за предсрочно освобождаване.
- ✓ В чл. 80, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество се допълва и референция към специален закон.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При Вариант на действие 1 приемане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка ще се постигне:

- ✓ Изпълнение на препоръки на Европейската централна банка относно пълното отразяване на изискванията на законодателството на ЕС в регулаторната рамка за централната банка;
- ✓ Постигане на по-пълно съответствие по отношение на изискванията за персонална независимост на централната банка;

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка ще има положително въздействие върху БНБ защото ще укрепи нейната персонална независимост.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия

Не се очакват отрицателни въздействия.

Вариант 1 не предполага екологично въздействие върху заинтересованите страни.

Специфични въздействия:**Въздействия върху малките и средните предприятия:**

Не се предвиждат.

Административна тежест:

Не се очаква повишаване на административната тежест.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант 0 „Без действие“	Вариант 1 „Приемане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за Българската народна банка“
Ефективност	Цел: 1 Отстраняване на несъответствията, констатирани в Докладите за конвергенция на ЕЦБ и привеждане на националното законодателство в пълно съответствие със законодателството на ЕС	Ниска	Висока
Ефикасност	Цел: 1 Отстраняване на несъответствията, констатирани в Докладите за конвергенция на ЕЦБ и привеждане на националното законодателство в пълно съответствие със законодателството на ЕС	Ниска	Висока
Съгласуваност	Цел: 1 Отстраняване на несъответствията, констатирани в Докладите за конвергенция на ЕЦБ и привеждане на националното законодателство в пълно съответствие със законодателството на ЕС	Ниска	Висока

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 1

Препоръчва се избор на вариант 1, тъй като същият се отличава с висока ефективност и ефикасност и средна съгласуваност, което обуславя неговото предимство пред варианти 0 и 1.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

*1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.
1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.*

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

.....
.....

Не

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга пряко МСП

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани рискове по прилагането на препоръчителния вариант.

7. Консултации:

Проведени са консултации

По проблема са проведени консултации с БНБ .

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

В съответствие с чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове е определен 14-дневен срок за провеждане на обществените консултации, с оглед своевременно изпълнение на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към Валутния механизъм II (ERM II).

Съкратеният срок се налага в изпълнение на т. 2 от Решение на Народното събрание от 27.10.2022г., обн. ДВ бр.87/2022г. във връзка с приемането на еврото в Република България, съгласно която „Министерският съвет в координация с Българската народна банка и другите отговорни институции да ускори процеса на техническа подготовка за приемане на еврото съгласно Националния план за въвеждане на еврото в Република България, приет от Министерския съвет на 27 май 2022 г.“

В допълнение, Основен елемент в процеса на разширяване на еврозоната е публикуването на всеки две години на Конвергентни доклади от страна на ЕК и ЕЦБ, които доклади оценяват готовността на държава за приемане на еврото. Последните доклади бяха публикувани през юни тази година.

С оглед целта на присъединяване на Република България към еврозоната от 1 януари 2024 г., в началото на следващата година страната ни трябва да инициира подготовката на извънредни Конвергентни доклади, които да бъдат публикувани през пролетта на 2023 г. В тях ЕК и ЕЦБ следва да оценят степента на готовност на страната ни за членство в еврозоната. Наред с оценка на изпълнението на Маастрихтските критерии, докладите ще съдържат и оценката на съответствието между националното и европейското законодателство в областта на икономическия и паричен съюз. С оглед на адресиране на правните несъответствия, идентифицирани в досегашните Конвергентни доклади, в Закона за БНБ следва да бъдат направени спешни законодателни промени. За да бъдат отразени в извънредните Конвергентни доклади тези промени трябва да са приети от Народното събрание до края на месец януари 2023 г. В тази връзка е необходимо ЗИД на Закона за БНБ да бъде внесен за разглеждане и приемане от Народното събрание във възможно най-кратък срок.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

10. Приложения:

- Без приложения.

11. Информационни източници:

Плана за действие с мерки за адресиране на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към ERM II - <https://www.minfin.bg/bg/1464>

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност:

Снежанка Колева, директор на дирекция „Регулация на финансовите пазари“

Дата: 23.11.2022 г.

Подпис: